

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI SOG'LIQNI SAQLASH VAZIRINING БУЙРУҒИ

Халқ таботати усулларида фойдаланган ҳолда тиббий фаолият кўрсатиш тартиби ва ҳажмлари тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 12 октябрдаги ПҚ-3968-сон “Ўзбекистон Республикасида халқ таботати соҳасини тартибга солиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорига мувофиқ, **буюраман:**

1. Халқ таботати усулларида фойдаланган ҳолда тиббий фаолият кўрсатиш тартиби ва ҳажмлари тўғрисидаги низом иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. Мазкур буйруқ расмий эълон қилинган кундан эътиборан уч ой ўтгач кучга киради.

Вазирнинг биринчи ўринбосари

Б. Юсупалиев

Тошкент ш.,
2018 йил 24 ” 11
54 -сон

Ўзбекистон Республикаси
соғлиқни сақлаш вазирининг
2018 йил 27 ноябрдаги
54-сон буйруғига
ИЛОВА

**Халқ таоботи усулларида фойдаланган ҳолда тиббий фаолият
кўрсатиш тартиби ва ҳажмлари тўғрисида
НИЗОМ**

Мазкур Низом Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 12 октябрдаги ПҚ–3968-сон “Ўзбекистон Республикасида халқ таоботи соҳасини тартибга солиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорига мувофиқ халқ таоботининг самарали ва хавфсиз усулларида фойдаланган ҳолда тиббий хизмат кўрсатиш тартиби ва ҳажмларини белгилайди.

1-боб. Умумий қоидалар

1. Мазкур Низомда қуйидаги асосий тушунчалар қўлланилади:

Халқ таоботи – аجدодлар тажрибасига таянган, халқ урф-одатларида ўз тасдиғини топган анъанавий (маълум бир ҳудуд ёки миллатга хос бўлган профилактика, диагностика ва даволаш усуллари) тиббиётнинг тан олинган профилактика, диагностика ва даволаш усуллари;

Қўшимча тиббиёт (Комплементар тиббиёт) – халқ таоботининг соғлиқни сақлаш амалиётида замонавий тиббиёт билан биргаликда қўлланиладиган умум эътироф этилган усуллари;

Замонавий тиббиёт – илмий асосланган ва клиник амалиётда ўз тасдиғини топган усул ва ёндашувлар билан касалликларни профилактика, диагностика қилиш ва даволашга қаратилган расмий илмий билимлар ва амалий фаолиятлар тизими.

2. Оккультизм-афсун, шунингдек диний маросимлар орқали касалликларни даволаш халқ таоботи ҳисобланмайди.

3. Халқ таоботи усулларида фойдаланган ҳолда тиббий фаолият билан шуғулланишни лицензиялаш Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 21 июндаги 405-сон қарори билан тасдиқланган Тиббий фаолиятни лицензиялаш тартиби тўғрисидаги низом асосида амалга оширилади. Бунда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 12 октябрдаги ПҚ–3968-сон “Ўзбекистон Республикасида халқ таоботи соҳасини тартибга солиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорига мувофиқ тиббий таълим маълумоти мавжудлиги талаби бундан мустасно.

2-боб. Халқ табобати усуллари кўллаш орқали тиббий хизматлар кўрсатиш ва уларнинг ҳажмлари

4. Халқ табобатининг куйидаги йўналишлари бўйича бир ёки бир неча усулларидан фойдаланган ҳолда тиббий фаолият билан шуғулланиш мумкин:

инвазив(тери бутунлигининг бузилиши);

ноинвазив;

биологик инвазив;

парҳез ва ўсимлик воситаларини кўллаш;

5. Инвазив (тери бутунлигининг бузилиши) йўналишда куйидаги усуллар кўлланилади:

акупунктура;

су-джок терапия;

хижома.

6. Ноинвазив йўналишда куйидаги усуллар кўлланилади:

мануал терапия;

акупрессура.

7. Биологик инвазив йўналишда куйидаги усуллар кўлланилади:

гомеопатия;

гирудотерапия;

апитерапия.

8. Парҳез ва ўсимлик воситаларини кўллаш йўналишда куйидаги усуллар кўлланилади:

фитотерапия;

очлик билан даволаш.

9. Халқ табобати усулларидан фойдаланган ҳолда тиббий фаолият билан шуғулланиш Тиббий фаолият амалга ошириладиган тиббий ихтисосликлар турлари номенклатураси (рўйхат рақами 2908, 2017 йил 28 июль) асосида халқ табобати шифокори ва халқ табобати бўйича мутахассис томонидан амалга оширилади.

10. Халқ табобати усуллари кўллаш орқали кўрсатиладиган тиббий хизматлар аҳолига тиббий ёрдам кўрсатишда кўшимча (комплементар) усул сифатида маслаҳатлар бериш, диагностика қилиш ва даволаш шаклида тиббий аралашувлар мажмуи ҳисобланади ва амбулатория ва стационар турдаги тиббий ташкилотларда амалга оширилади.

11. Халқ табобати усулларидан фойдаланган ҳолда тиббий фаолият кўрсатиш барча тиббиёт ташкилотларида (давлат ва хусусий тиббиёт ташкилотларида) замонавий тиббиёт билан ўзаро комплементар ҳамкорликда амалга оширилиши мумкин.

12. Халқ таобати усуларини қўллаш орқали тиббий хизмат кўрсатиш билан халқ таобати бўйича ихтисослашувдан ўтган ёки тиббиёт амалиётида қўллашга рухсат берилган халқ таобати усуллари бўйича махсус курсларни тугатган шифокорлар (бундан кейин – халқ таобати шифокори) ҳамда одам анатомияси, физиологияси, фармакология, лаборатория ва инструментал диагностика, шунингдек биринчи тиббий ёрдам кўрсатишнинг амалий кўникмалари бўйича махсус ўқув курсини тугатган шахслар (бундан буён матнда халқ таобати мутахассиси деб юритилади) шуғулланишлари мумкин.

13. Халқ таобати усуллари билан даволашнинг мақсадга мувофиқлигини белгилашда халқ таобати мутахассисининг тегишли шифокор билан маслаҳат қилиши мажбурий шарт ҳисобланади.

14. Тиббиёт ташкилотларида беморларни халқ таобати мутахассислари томонидан қабул қилиш, бемор шифокор кўригидан ўтгандан сўнг амалга оширилади.

15. Болалар ва ҳомиладор аёлларга педиатр, умумий амалиёт ёки гинеколог шифокорнинг ҳулосаси мавжуд бўлганда халқ таобати усуларини қўллаш орқали тиббий хизмат кўрсатишга рухсат этилади.

16. Шифокор беморни ўтказилган тиббий кўрик ва текширувлардан кейин унинг амбулатор картасига ёки касаллик тарихига, шунингдек беморнинг қўлига бериладиган тиббий консультатив картасига ташхис ва тавсиялари ҳақида тегишли ёзув киритади. Бунда, шифокор беморга халқ таобати усуларини қўллаш бўйича кўрсатма ёки қарши кўрсатма тўғрисида ёзув киритиши шарт.

17. Халқ таобати усуларини қўллашга қарши кўрсатмалар мавжуд бўлган тақдирда, шифокор беморнинг амбулатор картаси ёки касаллик тарихига ушбу усуллари қўллаш оқибатида бўлиши мумкин бўлган асоратлар ҳақида унга маълумотлар беради. Бунда бемор шифокор томонидан берилган тегишли маълумотлар билан таништирилганлиги тўғрисида тиббий ҳужжатларга тегишли ёзув киритади ва имзо қўяди.

18. Халқ таобати мутахассиси беморга қўлланилган халқ таобати усули ва ўтказилган муолажалар ҳақидаги маълумотларни беморнинг амбулатор картаси ёки касаллик тарихига ёзиб қўйиши керак.

4-боб. Яқуний қоидалар

19. Мазкур Низом талаблари бузилишида айбдор бўлган шахслар қонун ҳужжатларига мувофиқ жавобгар бўладилар.

20. Мазкур Низом Ўзбекистон Республикаси Савдо-саноат палатаси билан келишилган.

Ўзбекистон Республикаси
Савдо-саноат палатаси раиси

А. Икрамов

2018 йил “26” ноябрь